

Fiskeridirektoratet
Postboks 185, Sentrum
5804 Bergen

Deres ref. :
09/17705

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2009/15976 ART-MA-EST
Arkivkode:
366.31/4

Dato:
20.11.2009

Merknader til høring av kysttorskgruppens rapport 2009 og forslag fra fiskeridirektoratet om kysttorskregulering nord for 62° N i 2010

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til høring av kysttorskgruppens rapport 2009 og forslag fra fiskeridirektoratet om kysttorskregulering nord for 62° N i 2010. Det bes om at innspill sendes til fiskeridirektoratet i forkant av reguleringsmøtet den 26.-27. november.

Kysttorskgruppens rapport med forslag til reguleringstiltak for 2010

Kysttorskgruppen består nesten utelukkende av representanter fra fiskerinæringen og må i så måte sees på som næringens innspill til hvordan forvaltningen av kysttorsken skal gjennomføres. Fiskeridirektoratet har tidligere lagt forholdsvis stor vekt på de råd som kysttorskgruppen fremmer. Dersom kysttorskgruppen er ment å ha en tung rådgivende rolle mener DN at det ville være en fordel om gruppens sammensetning var mer balansert.

Mange av problemstillingene som tas opp i rapporten er kjent fra tidligere års rapporter fra utvalget. Det vises i denne anledning til tidligere års uttalelser fra DN til disse rapportene. I fjorårets innspill fra DN sto det som følger:

DN sin innfallsvinkel til fiskeriforvaltning er at fisket må innrettes på en slik måte at bestandene ikke overbeskattes. Prinsippet om å høste av overskuddet må legges til grunn. Arter og bestander som fra før har vært utsatt for et sterkt press, og som dermed har fått redusert sin rekrutteringsevne, må prioriteres spesielt.

Bestanden av kysttorsk har vært nedadgående siden 1994. ICES har anbefalt null fangst av kysttorsk hvert år siden 2004. Anbefalingene har ikke blitt tatt til følge. Til tross for de tiltak som er innført har bestanden gått ytterligere ned – også i senere år. Dette viser med stor tydelighet at de tiltak som er innført ikke har vært tilstrekkelige og at tidligere og nåværende fangst ikke kan sies å følge prinsippet om å høste fra overskuddet av hva naturen produserer. Selv om årsaken til nedgangen i bestanden av kysttorsk er sammensatt, er det god grunn til å tro at nettopp overbeskatning fra fiskeri er den største påvirkningsfaktoren. Av de menneskeskapte påvirkningsfaktorene er det også denne det er lettest å gjøre noe med.

Situasjonen for kysttorsken er i liten grad endret siden rapporten fra kysttorskgruppen i fjor, selv om man aner en utflating av bestandsnedgangen. Restitueringen av bestanden går likevel for sakte etter DN sitt syn. Vernet som foreslås av kysttorskgruppen for 2009 er i hovedsak likt det som ble foreslått i fjor,

bortsatt fra at man har flyttet litt på virkemidlene ved å foreta lettelse på noen av dem og strammet inn litt på andre. Det er derfor lite som tyder på at de virkemidlene som er foreslått er tilstrekkelige til å sette fart på gjenoppbyggingen av bestanden.

Situasjonen for kysttorsken er så å si uendret fra i fjor og alle disse momentene er fortsatt gyldige. Det er skuffende at man ikke en gang har kunnet nå målet til arbeidsgruppen fra 2003 om en halvering av fangsten. Dersom det ikke straks settes inn vesentlig sterkere virkemidler i forhold til reguleringen av kysttorskbestandene vil dette trolig være en årlig gjentakelse i mange år fremover. Siste setning i pkt 2 i mandatet til gruppen lyder: ”De foreslåtte tiltak må minimum ha tilsvarende verneeffekt som gjeldende vernetiltak.”. Dette punktet i mandatet foreslås vesentlig strammet inn for neste års mandat, til et ambisjonsnivå som i langt større grad er i tråd med anbefalingene fra ICES om nulluttak av kystorsk inntil bestandene igjen har en produksjonsevne som åpner for en beskatning fra fiskeri.

I det følgende vil vi kommentere enkelte av de foreslåtte tiltakene fra kysttorskguppen.

Tiltak mot torskepredatorer

Kysttorskguppen har i år i enda sterkere grad enn tidligere lagt fokus på reduksjon i antall naturlige predatorer på torsk som tiltak til forbedring av situasjonen for kystorsk. DN kommenterte flere av disse forslagene i våre merknader i fjor, men finner det nødvendig å gjenta og utdype noe av argumentasjonen også i år.

På et generelt grunnlag vil DN igjen fremheve at det er overskuddet av naturressursene vi må høste fra. Det vil si det som kan høstes fra naturen etter at de naturlige forekommende leddene i økosystemet har forsynt seg og uten å skade bestandenes evne til reproduksjon. Etter at det i flere år er drevet et fiske på bestandene av kystorsk i de aktuelle områdene som i ettertid har vist seg å være for stort i forhold til naturgrunnlaget, er det for enkelt å skylde på at andre arter i økosystemet også forsyner seg av ressursene. I den grad de aktuelle artene man ønsker å jakte på i seg selv er en ønsket ressurs som er høstbar ut fra en vurdering av bestandsgrunnlaget, ser ikke DN negativt på å utnytte disse. Men dersom artene jaktes på bare for at man skal kunne videreføre et større uttak av kystorsk enn det som er forsvarlig ut fra bestandens evne til reproduksjon vil DN på det sterkeste fraråde dette. Vi vil også peke på at flere av de artene som nevnes som uønskede naturlige predatorer på torsk selv er oppført i Norsk Rødliste 2006.

- Skarv

Predasjon fra skarv ville trolig ikke ha noen skadelig innvirkning på bestandene av kystorsk dersom disse var i god forfatning. Med dagens tilstand på bestandene av kystorsk kan man likevel ikke se bort fra at naturlig predasjon har en effekt. Bestandene av både kystorsk og atlantisk storskarv/toppskarv er lave. Det er åpnet for jakt på skarv i tidsrommet 01. oktober – 30. november, med noe ulike avgrensninger av område for de enkelte artene. I jaktperioden er det interessen for jakt på skarv som begrenser uttaket. Reglene for jakt på skarv, herunder jaktperiode, reguleres for en femårsperiode. Gjeldende jakttider gjelder for perioden 2007-2012. En ytterligere beskatning av atlantisk storskarv ut over dagens regime er p.t. ikke vurdert som forsvarlig i forhold til bestanden. Dette vil imidlertid vurderes på nytt når jaktregelverket skal revideres for femårsperioden 2012-2017.

- Sel

Det er Fiskeridirektoratet som forvalter regelverket for jakt på sel. DN vil likevel påpeke at en eventuell opptrapping av jakt på sel må bygge på en grundig vurdering av bestandene og hvilke konsekvenser dette vil få, også for lokale bestander. I den grad kvoter for seljakt ikke blir benyttet, antas dette å gjenspeile liten interesse for jakt på denne arten og lite etterspørsel etter de produkter som kommer fra jakten. Denne problemstillingen bør ivaretas gjennom forvaltningsplaner for kystselartene.

- Springer og nise

Jakt på springer og nise oppfattes å være et kontroversielt forslag, som med stor grad av sikkerhet vil føre til reaksjoner internasjonalt – særlig dersom jakten alene er motivert av et ønske om mindre konkurranse i beskatning av kommersielt høstede fiskebestander. DN tar avstand fra dette virkemidlet.

For sjøpattedyr generelt vises det forøvrig til fiskeridirektoratets «sjøpattedyrråd» som rette organ for utredning av forvaltningstiltak.

Kunstige rev

Gruppen foreslår en økt satsning på forsøk med kunstige rev, spesielt i områder hvor tareskogen er forsvunnet. DN mener at dette ikke nødvendigvis er et utelukkende positivt tiltak. Kunstige rev medfører en vesentlig endring av habitatet i det området de installeres. Dette vil trolig medføre store lokale endringer i sammensetningen av organismer. Dette kan få utilsiktede virkninger for det biologiske mangfoldet i området. Selv om dette skulle vise seg å være positivt for bestanden av kysttorsk kan det få negative følger for andre grupper av organismer. Man risikerer derfor å skape ett nytt problem mens man forsøker å gjøre noe med et annet. I områder hvor tareskogen er nedbeitet ville den ideelle løsningen være å gjøre noe med årsaken til at dette har skjedd, og legge til rette for at tareskogen igjen kan ta seg opp. Dersom man velger å gå inn på en løsning med utsetting av kunstige rev, bør dette skje i liten skala og med tett oppfølging fra forskere over en lengre periode.

Oppdrett

DN deler bekymringen fra kysttorskgruppen i forhold til oppdrett av torsk, spesielt inne i fjordene. Rømming av torsk, både fysisk rømming av voksen fisk fra merd og i form av gyting i merd, er et økende problem. Det er sterkt uheldig at den genetiske diversiteten mellom de lokale populasjonene utsettes for et slikt press. Økt smittepress og oppkonsentrasjon av fiskelus i nærheten av oppdrettslokaliteter kan også øve et negativt press på kysttorsk.

Kunnskapsbehov

Forvaltningsprinsippet i Havressursloven stiller nye og strengere krav til forvaltningen av viltlevende marine ressurser. Det samme gjør Naturmangfoldloven. Begge lovverk legger opp til en økosystembasert forvaltning av naturen vår. I dette ligger også sterke føringer om at forvaltningen skal bygge på kunnskap. DN støtter på denne bakgrunn kysttorskgruppens syn på behov for mer kunnskap om bestandene av kysttorsk og påvirkningsfaktorer på disse.

For begge nevnte lovverk er også «føre-var-prinsippet» tatt inn som en sentral føring. Dette prinsippet er i naturmangfoldloven § 9 definert som:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Behovet for mer kunnskap om bestandene av kysttorsk må derfor ikke hindre at nødvendige tiltak blir iverksatt for å reversere den negative bestandsutviklingen kysttorsk har hatt de siste 15 år. Tvert imot må mangelen på kunnskap i følge loven legges til grunn for å forsterke de tiltak som innføres.

Gjenoppbygningsplan for kysttorsk nord for 62° N og forslag til reguleringstiltak

Gjenoppbygningsplan for kysttorsk nord for 62° N

Ved siden av anbefaling om null fangst av kysttorsk nord for 62° N hvert år siden 2004 har ICES også foreslått å lage en gjenoppbygningsplan for kysttorsk. DN er glad for at fiskeridirektoratet i samarbeid med Havforskningsinstituttet nå har tatt fatt på arbeidet med å utarbeide en slik plan.

Målsetningen for planen, som referert til på side 5 og 6 i høringsnotatet fra fiskeridirektoratet, ligger etter DN sitt syn på et fornuftig nivå. Vi er spesielt glad for at det er lagt stor vekt på vern av lokale bestandskomponenter og at man legger opp til et vesentlig mer ambisiøst nivå på reduksjon av fiskedødelighet enn man har gjort til nå. Det anses også som positivt at man legger opp til en opptrapping av reduksjon i fiskedødelighet for hvert år hvor

eksisterende tiltak ikke viser tilstrekkelig virkning. DN vil likevel peke på at ICES sitt råd siden 2004 har vært null fangst og at man allerede fra starten bør legge opp til et vesentlig lavere uttak fra fiskeriene enn man har i dag. I forhold til forslaget: ”*Forholdene for oppvekst og overleving for kysttorsk søkes bedret gjennom økt kontroll med predatorer, slik som skarv, sel og sei og ved tiltak for å gjenoppbygge tareskogen*” vises til kommentarer omkring disse temaene til kysttorskgruppens rapport med forslag til reguleringstiltak for 2010 ovenfor.

Forslag om flytting av fjordlinjene og lengdegrense for fiske innenfor fjordlinjene

DN støtter forslaget fra fiskeridirektoratet region Troms om at større fartøy må henvises til å fiske lengre ut fra fjordene og at det ikke gis unntak fra dette regimet i perioder av året som nå. DN er videre enig med fiskeridirektoratets hovedkontor i at en flytting av dagens fjordlinjer utover ikke nødvendigvis vil redusere presset på fjordtorsken, og at man vil få en gunstig virkning av å henvise fartøy over 11 meter til å fiske utenfor dagens fjordlinjer. Dersom man kombinerer disse to forslagene vil man kunne innføre en fordeling av fartøy etter lengde som følger:

- Fartøy over 24 meter henvises til å fiske utenfor 4-mila
- Fartøy mellom 15 og 24 meter henvises til å fiske utenfor grunnlinjene
- Fartøy over 11 meter henvises til å fiske utenfor dagens fjordlinjer
- De begrensninger i bruk av fiskeredskaper og bifangst som i dag gjelder innenfor fjordlinjene gjøres gjeldende helt ut til grunnlinjene.

Fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene

DN er enig med fiskeridirektoratet i at fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene vil kunne medføre et økt press på lokale bestandskomponenter. Fiske med snurrevad som berører bunnen vil også kunne påvirke bunnhabitatet og dermed oppvekstområdene til både torskeyngel og andre arter som lever på eller nær bunnen. Vi ber derfor om at forbudet mot fiske med snurrevad etter torsk innenfor fjordlinjene opprettholdes og støtter fiskeridirektoratets vurderinger av fiske med snurrevad etter andre arter. Når det gjelder sistnevnte bør også påvirkning av bunnhabitatet tas med i vurderingen for dette fisket.

Økt minstemål og større maskevidde

DN støtter forslaget fra Havforskningsinstituttet om endring av minstemål for torsk til 60 cm. Fiskeridirektoratet viser til at dette vil medføre problemer ift. seleksjonsevnen i de redskapene som nyttes i fisket, og at man enten må påregne en større innblanding av fisk under minstemål eller at man risikerer større utkast av mindre fisk. DN mener at forslaget fra Havforskningsinstituttet er godt argumentert og at de har fulgt opp forslaget med en analyse av hvordan man kan oppnå en bedre seleksjon ved å endre på tillatt maskevidde for garn og snurrevad. Tiltaket ventes å ha mange positive effekter. Havforskningsinstituttet viser til bedre rekruttering ved at en større andel fisk vil nå kjønnsmoden alder og at tiltaket vil ha en positiv innvirkning på avkastningen selv på kort sikt (etter 1-2 år) fordi man lar fisken få vokse seg større før man fisker den. Et større minstemål vil også kunne redusere effekten av en seleksjon mot mindre individer som bruken av et minstemål vanligvis medfører. Samlet vil forslagene om økt minstemål og større maskevidde bidra sterkt til å gjøre fisket etter torsk mer bærekraftig. DN ber derfor om at forslagene tas til følge.

Turistfiske og fritidsfiske

DN er enig i at det også må innføres tiltak i forhold til turistfiske og fritidsfiske i arbeidet med å bygge opp igjen bestandene av kysttorsk. I forhold til turistfisket er det nødvendig å få en bedre oversikt over uttaket av fisk fra denne gruppen. DN støtter derfor fiskeridirektoratets forslag om å vurdere registrerings- og avgiftsordning i turistfisket og bruk av dags- eller ukeskvoter på torsk.

DN støtter også forslaget om å innføre forbud for fritidsfiskere mot å fiske torsk for omsetning og forbud mot å nytte mer enn 150 meter garn.

Med hilsen

Yngve Svarte
Avdelingsdirektør

Brit Veie-Rosvoll
Seksjonssjef

Kopi til:
Miljøverndepartementet Postboks 8013 Dep 0030 Oslo